

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

για την αντίσταση των κατοίκων στη λεηλασία της φύσης και της ζωής τους
και την επέλαση της ανάπτυξης, σε Χαλκιδική και Ιταλία

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 29/3 – 8 μμ στην κατάληψη Παρορτήματος

Ενημέρωση και συζήτηση γύρω από τον αγώνα των κατοίκων της χαλκιδικής ενάντια στα μεταλλεία χρυσού με την επιτροπή αγώνα Μεγάλης Παναγιάς (Χαλκιδική) και το ανοιχτό συντονιστικό ενάντια στα μεταλλεία χρυσού (Θεσσαλονίκη)

ΣΑΒΒΑΤΟ 30/3 – 8 μμ στην κατάληψη Παρορτήματος

Ενημέρωση και συζήτηση γύρω από το κίνημα NO TAV ενάντια στην κατασκευή γραμμών για τρένα υψηλής ταχύτητας (TAV) στη Val Susa στη Β. Ιταλία με συντρόφους από την Ιταλία

Ως συλλογικό εγχείρημα λόγου και δράσης, πέρασμα επιλέξαμε να πραγματοποιήσουμε το διήμερο εκδηλώσεων (29-30/3) για τους αντιστεκόμενους κατοίκους «ενάντια στα σχέδια λεηλασίας της φύσης, των ζώων τους, και την επέλαση της ανάπτυξης» παίρνοντας ως παραδείγματα τον αγώνα των κατοίκων στη Β.Α. Χαλκιδική ενάντια στα μεταλλεία χρυσού και τον αγώνα των κατοίκων στη Val di Susa στη Β. Ιταλία ενάντια στην κατασκευή γραμμών για τρένα υψηλής ταχύτητας. Προσπαθώντας να διαγνώσουμε τον τρόπο που αυτοί οι αγώνες παίρνουν σάρκα και οστά, συνομιλώντας με τα ίδια τα υποκείμενα του αγώνα αλλά και διερευνώντας τα όρια και τις προοπτικές του. Διερευνούμε ομοιότητες αλλά και διαφορές στην εμπλοκή των κοινοτήτων γύρω από τους αγώνες, μιλάμε για την κυκλοφορία και τη σύνδεσή τους σε μια αναζήτηση με προορισμό τις δυνατότητες έκφρασης της αλληλεγγύης σε κάθε αγωνιζόμενο κομμάτι για ελευθερία είτε είναι δίπλα μας είτε χιλιόμετρα μακριά. Λοιπόν:

Από τη Χαλκιδική ως τη Val Susa
ενάντια στην φύση τη λεηλασία

Ο αγώνας στη Β.Α. Χαλκιδική ενάντια στα μεταλλεία χρυσού

Οι επιπτώσεις από τη λεηλασία της φύσης για τη δημιουργία μεγάλων αναπτυξιακών σχεδίων δεν υπήρξε ποτέ πρόβλημα για το κεφάλαιο και το κράτος, αυτό που όμως πάντα έπαιζε καθοριστικό ρόλο και αρκετές φορές ένα εμπόδιο για την καταστροφή της ήταν οι ίδιοι οι κάτοικοι οι οποίοι αποφασισμένοι και συμφιλίωμένοι με τον ήδη τρόπο ζωής τους αντιστάθηκαν ή και συνεχίζουν να αντιστέκονται, καθώς και όσοι τους συμπαράστέκονται είτε συμμετέχοντας στις τοπικές κινητοποιήσεις είτε δρώντας ανεξάρτητα στο σημείο αναφοράς τους, βρίσκοντας τον εαυτό τους μέσα σε έναν αγώνα τοπικού χαρακτήρα.

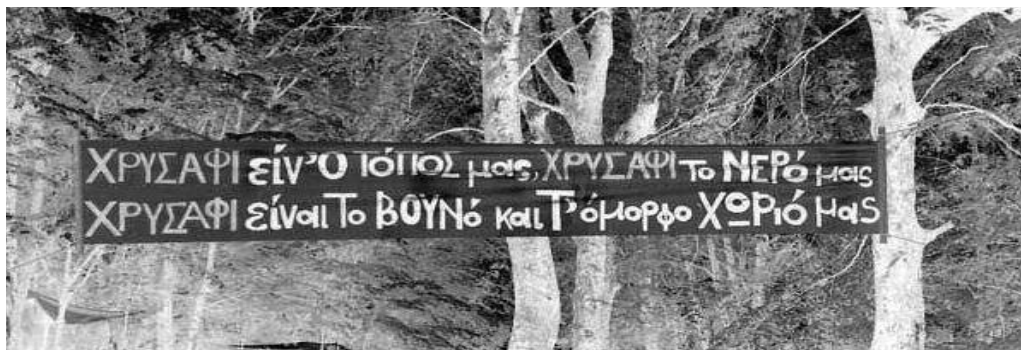
Οι δραστηριότητες της μεταλλουργίας στη Χαλκιδική αλλήλ ακόμα και σε ευρύτερες περιοχές ήταν ήδη γνωστές από την αρχαιότητα και συνεχίζονται ή τουλάχιστον προσπαθούν να συνεχιστούν, ακόμα και να δημιουργηθούν εκ νέου έως και σήμερα. Υπό το πρίσμα της ανάπτυξης, της εξόδου από την ύφεση της οικονομίας και της μείωσης της ανεργίας, παρουσιάζονται μεγαληπήβολα επενδυτικά σχέδια με πυρήνα την εκμετάλλευση κοιτασμάτων, με πρωταγωνιστή τον πολύτιμο χρυσό, τουλάχιστον για την περιοχή της Χαλκιδικής έως ώρας. Ένα τέτοιο σχέδιο παρουσιάστηκε και στην περιοχή του Στρυμονικού κόλπου στη Χαλκιδική, συγκεκριμένα στην Ολυμπιάδα, προς τα τέλη της δεκαετίας του '80 με αποτέλεσμα την κινητοποίηση των κατοίκων της περιοχής και την εναντίωσή τους σε αυτό. Μία κινητοποίηση με διάρκεια περίπου 12 χρόνων, η οποία περιλαμβάνει τη δημιουργία φυλάκίου σε μέρος όπου γινόταν έλεγχος από τους κατοίκους, για την αποτροπή εργασιών από την εταιρεία, καθώς επίσης εκεί πραγματοποιούνταν και συνελεύσεις, την κορύφωσή της το 95-97 όπου πραγματοποιήθηκαν συγκρούσεις με ένα από τα κατασταλτικά εργαλεία του κράτους, τα ΜΑΤ όταν η τότε εταιρεία προσπάθησε να πραγματοποιήσει εργασίες και την τελική προσφυγή των κατοίκων και απόφαση του ΣτΕ με την ακύρωση και αναστολή των εργασιών του σχεδίου. Βέβαια όμως, το ενδιαφέρον για την εκμετάλλευση του χρυσού δεν έμεινε μόνο στα όρια της Ολυμπιάδας καθώς ένα νέο επενδυτικό σχέδιο παρουσιάστηκε το 2005 με 4 νέα αναπτυξιακά προγράμματα, έχοντας ως στόχους τα κοιτάσματα χρυσού της Ολυμπιάδας και της περιοχής των Σκουριών, την επέκταση της ήδη προϋπάρχουσας στοάς στο υπέδαφος του Στρατωνίου και τις λιμενικές εγκαταστάσεις Στρατωνίου.

Ταυτοχρόνως οι κάτοικοι γύρω από την περιοχή των Σκουριών συγκροτούνται σε επιτροπές αγώνα και εκφράζουν την εναντίωσή τους για το έργο. Το 2009 μετά την απόφαση για την έγκριση του έργου οι κάτοικοι δημιουργούν φυλάκιο κοντά στην περιοχή όπου είναι να γίνει το όρυγμα με σκοπό όπως και τη δεκαετία του 90 τον έλεγχο της κίνησης για την αποτροπή εργασιών από την εταιρεία. Το 2012 και ενώ οι κάτοικοι παρακολουθούσαν σθενά τις εξελίξεις και πραγματοποιούσαν ενημερωτικές εκδηλώσεις, συγκεντρώσεις και άλλες δράσεις πληροφόρησης και διαμαρτυρίας εντός και εκτός ορίων Χαλκιδικής, ύστερα από την έγκριση της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) της εταιρείας από το

υπουργείο περιβάλλοντος, 400 περίπου μεταλλωρύχοι της εταιρείας με το πρόσχημα της απόλυσης ή της μη πρόσληψής τους καταστρέφουν και πυρπολούν το φυλάκιο, ένα σημείο αναφοράς του αγώνα έως τότε, ξυλοκοπώντας μάλιστα και κατοίκους που βρισκόντουσαν εκεί για την υπεράσπισή του.

Από τότε η περιοχή των Σκουριών βρίσκεται υπό κατοχή της εταιρείας καθώς ξεκίνησαν οι εργασίες, έως τα τέλη Ιουνίου όπου από απόφαση του ΣτΕ για διακοπή της υλοτόμησης εξαγριωμένοι μεταλλωρύχοι ξυλοκοπούν 3 κατοίκους στο χωριό της Μεγάλης Παναγίας και τραμπουκίζουν ακόμα περισσότερους. Έπειτα, μετά την έλευση της Τρόικας, της συνάντησής της με το ΣτΕ και την ανάκληση της απόφασής του, οι εργασίες συνεχίζονται έως και σήμερα. Ταυτόχρονα όμως οι κάτοικοι ήδη από το Μάρτιο του 2012 πραγματοποιούν πορείες εκατοντάδων έως και χιλιάδων αποφασισμένων ατόμων, είτε προς τις σκουριές όπου και έρχονται αντιμέτωποι με μεγάλες κατασταλτικές δυνάμεις που δεν τους επιτρέπουν τη διέλευσή τους προς το δάσος και συγκρούονται, είτε μέσα στα χωριά ή ακόμα και πεζοπορίες μέσα στο δάσος με μερικές από αυτές να καταλήγουν σε ομηρία από τους σεκιοιριτάδες της εταιρείας, μέχρι τα πιο πρόσφατα γεγονότα που πραγματοποιήθηκαν στην Ιερισσό, με συγκρούσεις μέσα στο χωριό. Παρ' όλα αυτά όμως οι ίδιοι οι κάτοικοι και όλοι οι αλληλεγγυοί και συναγωνιστές είναι εκεί και κάθε φορά δυναμώνουν τον αγώνα τους πραγματοποιώντας πορείες, συγκεντρώσεις χιλιάδων ανθρώπων στα χωριά, συγκεντρώσεις έξω από τα δικαστήρια για υποθέσεις κατοίκων που προσήχθησαν ή συνελήφθησαν σε πορείες ή για τα τελευταία γεγονότα με εμπρησμούς των μηχανημάτων της εταιρείας στην περιοχή των Σκουριών.

Όλα αυτά διότι οι κάτοικοι δε θέλουν στις θάλασσές τους να καταλήγουν τα βιομηχανικά απόβλητα, δε θέλουν να βρωμίσει το νερό τους μέχρι και να στερέψει τελείως, δε θέλουν να αναπνέουν δηλητηριασμένο αέρα, δε θέλουν να θυσιάσουν την ποιότητα ζωής που έχουν επιλέξει απασχολούμενοι με τη γεωργία, την κτηνοτροφία, την αλιεία, τη μελισσοκομία, και τόσα άλλα και αντ' αυτού να τους μείνει ένα σεληνιακό τοπίο, με στείρο, άγονο έδαφος, μολυσμένα νερά και ατμόσφαιρα. Όλα αυτά λοιπόν, συνθέτουν το κλίμα ενός αγώνα που είχε παρειληθόν, έχει παρόν και σίγουρα θα έχει και μέλλον.

Το κίνημα NO TAV στην κοιλάδα της Val Susa στη Βόρειο Ιταλία

Το NO TAV είναι ένας αγώνας που ξεκίνησε από τη κοιλάδα της Susa στη βόρεια Ιταλία ενάντια στην κατασκευή ενός νέου σιδηροδρόμου υψηλής ταχύτητας που θα ενώνει το Τορίνο με τη Λυών. Η γραμμή αυτή είναι μέρος ενός σχεδίου της Ε.Ε. για τη σιδηροδρομική ένωση της Λυών με τη Βουδαπέστη κι έπειτα την Ουκρανία. Αντιστάσεις σε σχέση με την κατασκευή του σιδηροδρόμου υπήρξαν και σε άλλες πόλεις και χώρες, όπως στη Γαλλία, τη Φλωρεντία, τη Μπολόνια, τη Ρώμη, αλλά οι πιο δυναμικές κινητοποιήσεις ήταν στη κοιλάδα της Susa. Ο νέος σιδηρόδρομος, ακριβώς επειδή αφορά τρένα υψηλής ταχύτητας, έπρεπε να αποτελείται από σχεδόν ευθείες σιδηροδρομικές γραμμές. Έτσι, θα διαπεράσει ολόκληρη την κοιλάδα, που σημαίνει την καταστροφή της πανίδας και των πηγών νερού αλλά και την απαλλοτρίωση ολόκληρων εκτάσεων γης, πράγμα αναγκαίο για την ολοκλήρωση του έργου. Πέρα από αυτό, το σχέδιο αφορά 23 χλμ σιδηροδρομικής γραμμής μέσα από το βουνό που σαν αποτέλεσμα θα έχει την ατμοσφαιρική ρύπανση λόγω του αμιάντου που περιέχεται στα πετρώματά του. Ακόμα, το έργο θα μετατρέψει την περιοχή σε ανοιχτό κατασκευαστικό χωράφι για χρόνια.

Οι κάτοικοι της κοιλάδας, παρά τις προταγές της κυριαρχίας, ξέρουν ότι το έργο ούτε αναγκαίο είναι ούτε αφορά τους ίδιους αλλά τις διάφορες πολυεθνικές ιδιωτικές εταιρίες που έχουν μερίδιο στην κατασκευή και λειτουργία της γραμμής. Χαρακτηριστικό είναι ότι πίσω από το κίνημα NO TAV βρίσκεται η λογική ότι η σύνδεση Τορίνου και Λυών υπάρχει ήδη, είτε με τις υπάρχουσες σιδηροδρομικές γραμμές είτε με τις οδούς ταχείας κυκλοφορίας. Συνεπώς, το έργο το θεωρούν άχρηστο. Ακόμα, τονίζουν ότι το νέο τρένο δεν δημιουργήθηκε για την εξυπηρέτηση των κατοίκων καθώς τα εισιτήρια θα ακριβύνουν και μικρότερη μερίδα πληθυσμού θα έχει τη δυνατότητα να το χρησιμοποιεί.

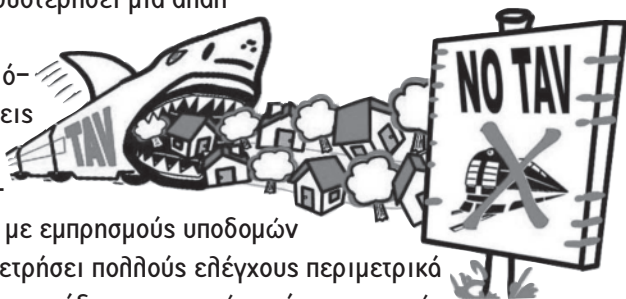
Από τις αρχές της δεκαετίας του '90 διάφορες κυβερνήσεις της Ιταλίας έχουν προσπαθήσει να πραγματοποιήσουν το έργο, αλλά οι κάτοικοι της Val di Susa έχουν εναντιωθεί με κάθε δυνατό τρόπο και η καταστολή τους έχει χτυπήσει την πόρτα. Ενδεικτικά, το 1998 στήθηκε δικαστική σκευωρία ενάντια σε τρεις αναρχικούς επινοώντας μια οικολογική οργάνωση – φάντασμα, στην προσπάθεια του κράτους να βρει έναν αποδιοπομπαίο τράγο για να βάλει το δυναμικό αυτό κίνημα. (Οι διώξεις αυτές μάλιστα οδήγησαν στην αυτοκτονία των δύο εκ των τριών αναρχικών μέσα στα κελιά της δημοκρατίας.) Ωστόσο, οι κινητοποιήσεις συνεχίστηκαν και το έργο διεκόπη το 2005.

Πέντε χρόνια μετά, το 2010, βλέπουμε τους πρωθυπουργούς Ιταλίας και Γαλλίας να σφίγγουν τα χέρια αποφασισμένοι να πραγματοποιηθεί το έργο αυτή τη φορά. Ο λόγος ήταν τηλεσίγραφο της ΕΕ που ανέφερε ότι αν δεν ξεκινήσει το έργο μέχρι τέλη Ιούνη του 2011 δεν θα δοθεί η χρηματοδότηση. Φυσικά η απόφαση αυτή έγειρε νέο κύμα κινητοποιήσεων που η μαχητικότητα που επέδειξε ήταν πρωτοφανής.

Είναι αδύνατο σε μερικές κόλλες χαρτί να απαριθμήσουμε όλες τις δράσεις του κινήματος αλλά ούτε και αυτές που πραγματοποιήθηκαν σε αλληλεγγύη με αυτό. Για χρόνια οι αγώνες και οι δράσεις συνεχίζονταν χωρίς σταματημό ενάντια στο σχέδιο για το τρένο TAV. Ενδεικτικά θα αναφέρουμε τα πιο πρόσφατα: την πολυήμερη κατάληψη οδών κληρών χωραφιών στην περιοχή εργασίας που σκοπό είχαν το μπλοκάρισμα του έργου, μαζικές πορείες χιλιάδων ατόμων που κατασυκοφαντήθηκαν από τα μμε, μπλοκαρίσματα και σαμποτάζ γραμμών. Πιο συγκεκριμένα:

Μετά το τηλεσίγραφο που δόθηκε από την ΕΕ για την εκκίνηση του έργου μέχρι το τέλος του Ιούνη 2011 διοργανώθηκε από τις επιτροπές NO TAV κατασκήνωση στην Madalena του Chiomonte, περιοχή που έδινε τη δυνατότητα συνοδικής εποπτείας των εργαταξίων για τους κατοίκους, με σκοπό την παρεμπόδιση των εργασιών, που κράτησε για αρκετές ημέρες. Ακολούθησε εκκένωση από την αστυνομία. Έτσι, η αστυνομία κήρυξε την κατασκήνωση και την ευρύτερη περιοχή ως περιοχή εθνικής ασφάλειας, κατεχόμενη από το στρατό. Αγρότες και εργαζόμενοι στα χωράφια δεν μπορούσαν να φτάσουν σε αυτά χωρίς να δώσουν ονόματα και να περάσουν από έλεγχο. Λίγες ημέρες μετά, στις 3 Ιούλη, πραγματοποιήθηκε μία από τις μεγαλύτερες πορείες σχετικά με το ζήτημα με την παρουσία 60.000 διαδηλωτών. Ξέσπασαν συγκρούσεις περιμετρικά της κατεχόμενης περιοχής που διήρκεσαν από το πρωί μέχρι το βράδυ. Το υπόλοιπο καλοκαίρι συνεχίστηκαν οι δράσεις, με κατάληψη των γραμμών του τρένου TAV και σε άλλες περιοχές. Τον γενάρη του 2012, αρκετούς μήνες μετά, ακολούθησαν 26 συλλήψεις αγωνιστών, οι οποίοι κατηγορούνταν για τα γεγονότα του περασμένου Ιούλη. Μόλις ένα μήνα μετά, σε δράσεις στην περιοχή για την παρεμπόδιση απαλλοτρίωσης χωραφιών κατοίκων, τραυματίστηκε βαριά ο Luca Abba, στην προσπάθειά του να καθυστερήσει μια απαλλοτρίωση.

Η καταστολή απάντησε με ωμότητα, αριθμώντας πολλές συλλήψεις και διώξεις αγωνιστών, ξύλο και τραυματισμούς εκατοντάδων διαδηλωτών, παρακρατικά χτυπήματα με εμπρησμούς υποδομών του κινήματος. Η καταστολή έχει μετρήσει πολλούς ελέγχους περιμετρικά της περιοχής αλλά και απαγόρευση εισόδου αγωνιστών, είτε αναρχικών είτε απλά μελών του κινήματος, σε συγκεκριμένες περιοχές, ακριβώς επειδή εκεί ήταν ο τόπος που διεξάγονταν οι αγώνες. Το βασικό μέλημα της κυριαρχίας ήταν να γίνει μια προσπάθεια διαχωρισμού του κινήματος σε βίαιους και ειρηνικούς. Το κίνημα του NO TAV στην πλειοψηφία όλων αυτών απαντούσε με μια αξιοπρεπή στάση, δηλώνοντας "είμαστε όλοι black block", χωρίς να δεχτούν να εσωτερικεύσουν το διαχωρισμό που η εξουσία παράγει μεταξύ των αγωνιστών. Το κίνημα NO TAV στάθηκε δίπλα στους διωκόμενους με ανακοινώσεις και συγκεντρώσεις αλληλεγγύης. Αυτή τη στιγμή η δίκη βρίσκεται σε εξέλιξη.

Σκιαγραφώντας ένα γενικό καπιταλιστικό πλαίσιο

Ο καπιταλισμός είναι ένα σύστημα που από τη γέννησή του, από τους πρώτους του πολιτικούς – κοινωνικούς – οικονομικούς σχηματισμούς βασίζεται στην εκμετάλλευση της φύσης, των φυσικών πόρων και της ανθρώπινης εργασίας, στη συνεχή εύρεση νέων πλουτοπαραγωγικών πηγών, στην αύξηση του ποσοστού κέρδους του, στην κυκλοφορία εμπορευμάτων, χρήματος, στην παραγωγή, την κατανάλωση και φυσικά στην συνεχή επέκταση της κυριαρχίας του σε κάθε σφαίρα των κοινωνικών και παραγωγικών σχέσεων. Είναι ένα σύστημα που φέρει μέσα του τον πειραματισμό, τη συνεχή κίνηση, την ορμή προς τα μπρός, τη δημιουργική καταστροφή, ακόμη και τον πόλεμο ως έκφανση αυτών.

Σαν σύστημα, κουβαλάει στα σπλάχνα του μια δομική αντίφαση, καθώς η συνέχεια και η επέκταση της εκμετάλλευσης φυσικού περιβάλλοντος και ανθρώπων εις άπειρον θα σήμαινε ένα κόσμο με άπειρες πλουτοπαραγωγικές πηγές, ανθρώπους χωρίς βούληση, δραστηριότητα μόνο από μέρους του κεφαλαίου. Επειδή όμως αυτό δε συμβαίνει, εμφανίζονται σε όλη του την ιστορική διάρκεια οι λεγόμενες κρίσεις, που κατά συνθήκη προσδιορίζονται ως δομικές, με την έννοια πως χαρακτηρίζουν τον πυρήνα του, την εμφάνιση στο προσκήνιο μιας νέας εποχής, ενός κόσμου που γεννιέται πάνω στην ανάγκη ξεπεράσματος ενός προηγούμενου ορίου. Κάθε φορά έχει ανάγκη για ένα νέο κανονιστικό πλαίσιο, ένα πλαίσιο που πέρα από ποσοτικούς όρους (την μεγαλύτερη εκμετάλλευση) έχει και ποιοτικούς. Ένα νέο επίπεδο εκμετάλλευσης της εργασίας και ταυτόχρονα ένα νέο σημείο ισορροπίας των ταξικών σχέσεων.

Το ζήτημα είναι η συνέχεια του κόσμου αυτού, η αναπαραγωγή του κεφαλαίου. Και αυτό δεν αναπαριστάται σε ένα μυστικό ιερατείο κάποιων πλουσίων που μαζεύονται να επινοήσουν τους τρόπους να καταπιέζουν τους φτωχούς ολόένα και περισσότερο. Ο καπιταλισμός είναι και κοινωνικό σύστημα και ως τέτοιο διαπερνά τις σχέσεις των ανθρώπων, τα μυαλά και τα σώματά τους, τις αντιλήψεις τους και τη συμπεριφορά τους. Και αντίθετα με όσα κραυγάζονται γύρω μας ως αιτίες της παρούσας κρίσης, ο καπιταλιστικός κόσμος πασχίζει πάντα να ξεπεράσει τις κρίσεις προσμετρώντας ένα σύνολο ετερόκλητων και αλληλοσυμπληκόμενων παραγόντων, ενσωματώνοντάς τους, παράγοντάς τους εκ νέου. Μπορούμε δηλαδή να αρχίσουμε να ψηλαφούμε τις κινήσεις του κυρίαρχου έχοντας στο νου μας το δίπολο αυτό, την ανάγκη για επέκταση/συνέχεια/διεύρυνση της εκμετάλλευσης, την εμφάνιση νέων μορφών αυτής και τον επανακαθορισμό του εδάφους της ζωής, ενός εδάφους που θα καθορίζεται από τη μεσολάβηση του κυρίαρχου πολιτισμού, των κυρίαρχων αντιλήψεων, των κυρίαρχων σχέσεων.

Οι κρίσεις του καπιταλισμού

Το κράτος πρόνοιας, ο νεοφιλελευθερισμός και το μετά

Η αποκωδικοποίηση της φύσης των κρίσεων του καπιταλισμού είναι αναγκαία ώστε να αντιληφθούμε την κίνηση του, το νέο περιβάλλον που πλάθεται. Η περίοδος που διανύουμε έχει τα χαρακτηριστικά μιας διαρκούς και βαθιάς κρίσης, ίσως της μεγαλύτερης σε ένταση, διάρκεια και πολυπληθότητα της σύγχρονης ιστορίας. Η κρίση και η διαχείρισή της, με τα χαρακτηριστικά εκτάκτου ανάγκης που παίρνει, διαφαίνεται πως θα είναι ο καινούριος καπιταλιστικός κόσμος και η αναγκαιότητα βρίσκεται ακριβώς στο πως θα είναι διαχειρίσιμος. Με μια φράση η εξαίρεση είναι ο κανόνας και η διαρκής κρίση η καθημερινότητα. Σε αυτό το σημείο έχουμε οδηγηθεί σε ένα βαθμό μέσα από τις ποιοτικές τομές των τελευταίων τριών δεκαετιών, χρόνια που σηματοδότησαν βασικές αλλαγές στη λειτουργία του παγκόσμιου καπιταλισμού, με βασικότερη ίσως το πέρασμα από το κράτος – πρόνοιας στον νεοφιλελευθερισμό σαν κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας.

Το κεφάλαιο, έχοντας αφήσει πίσω του τη μεγάλη ύφεση του 1929 οδηγήθηκε μεταπολεμικά στις χρυσές του δεκαετίες, εφαρμόζοντας ένα κράμα κενυσιανών πολιτικών με κεντρικότερα σημεία την λειτουργία του κράτους ως διαμεσολαβητή και εγγυητή της απασχόλησης, μεσολαβητή της λειτουργίας της αγοράς, την αναπαραγωγή των από τα κάτω μέσα από την υγεία, την εκπαίδευση, την ασφάλιση (κρατικά εξασφαλισμένα), την τοποθέτηση του μισθού στο κέντρο του ενδιαφέροντος και κατά συνέπεια την διόγκωση της κατανάλωσης απαντώντας έτσι στα αυξημένα επίπεδα παραγωγής που υπήρξαν μεταπολεμικά λόγω της κατακόρυφης ανόδου των τεχνικών και παραγωγικών μέσων (τα εργοστάσια που μεταπολεμικά δεν έφτιαχναν όπλα αλλά εμπορεύματα, η οργάνωση της αλυσίδας παραγωγής σαν παραδείγματα) κάτι που εξοστράκισε την κυκλοφορία του κεφαλαίου σε τέτοιο επίπεδο που πολλοί από τους ιεροκήρυκες του συστήματος πίστεψαν πως βρέθηκε το χρυσό σημείο τομής μεταξύ παραγωγής, κατανάλωσης, προσφοράς και ζήτησης.

Η δημιουργία όμως ενός περιβάλλοντος τέτοιου οδήγησε και σε μεγάλους κλυδωνισμούς προς τις δεκαετίες του '60, '70, τόσο γιατί πλέον είχε δημιουργηθεί μια νέα σύνθεση των ταξικών σχέσεων, όσο και γιατί κάποια στιγμή το όριο μεταξύ παραγωγής και κατανάλωσης προϊόντων άρχισε να διαρρηγνύεται. Τα εμπορεύματα συνεχώς αυξάνονταν, όπως και οι μισθοί, κάτι που λειτούργησε αντίστροφα. Τα αφεντικά είχαν μεν τεράστια ποσοστά κατανάλωσης, αλλά το ποσοστό κέρδους έπεφτε συνεχώς καθώς πολλά χρήματα ξοδεύονταν στην αναπαραγωγή των από τα κάτω (η λειτουργία του κράτους-πρόνοιας). Ακόμη, κάποιοι διεθνείς περιορισμοί που δεν είχαν αρθεί (όπως ο κανόνας του χρυσού) δυσχέραναν τη λειτουργία του καπιταλισμού. Τέλος, η ύπαρξη μαχητικών κινημάτων διεκδίκησης, η ανάδυση νέων αντιλήψεων εντός των κινημάτων για την εργασία και τη ζωή (ιδιαίτερα από τη μητροπολιτική δυτική νεολαία) αλλά και η παρουσία του μπλοκ του υπαρκτού σοσιαλισμού έθεταν σοβαρά προβλήματα στη αναπαραγωγή του κεφαλαίου παγκοσμίως.

Το πέρασμα λοιπόν από αυτήν τη εποχή στην εποχή του νεοφιλελευθερισμού, το πνεύμα του οποίου θα έλεγε κανείς πως βρίσκεται παρόν στο τώρα, είναι αυτό που επέ-
λεξαν τα αφεντικά για αυτήν την κίνηση προς τα μπρος. Το τέλος της κρατικής παρεμβα-
τικότητας, η παγκοσμιοποίηση του κεφαλαίου, η άρση απαρχαιωμένων κανόνων του
παρελθόντος (με βασικό τον κανόνα του χρυσού), η εμφάνιση/διόγκωση/διακριτή λει-
τουργία της χρηματοπιστωτικής σφαίρας, η επίθεση πάνω σε εργατικά και κοινωνικά δι-
καιώματα, η μεταβίβαση του κόστους αναπαραγωγής στο ίδιο το άτομο χαρακτήρισαν αυτό
το βίαιο ξεθεμελίωμα του προηγούμενου πλαισίου λειτουργίας/αναφοράς. Κάτι που μοι-
ραία πέρασε πάνω από το τσάκισμα των κινημάτων αντίστασης/διεκδίκησης παγκοσμίως
και την επιβολή μιας καινούριας αφήγησης για τη ζωή (ανταγωνισμός/ατομική ευθύνη/
ατομισμός). Αυτή η επιλογή έμοιαζε με μονόδρομο από τη μεριά των αφεντικών μπροστά
στους πολύ σοβαρούς τριγμούς των θεμελίων της προηγούμενης ισορροπίας. Μόνο που
κάτι τέτοιο δε συντελέστηκε με τη μία και με την ίδια ένταση σε όλα τα μήκη και πλάτη
του πλανήτη, αλλά με διαφορετικό τρόπο και μορφή ανάλογα με το κοινωνικοπολιτικό πε-
ριβάλλον. Σίγουρα η φράση «όλα αυτά έχουν γίνει εδώ και δεκαετίες στην Ευρώπη»
(για την περίπτωση της Ελλάδας) αντανακλά ακριβώς αυτό.

Η καινούρια όμως συνθήκη, σε μεγάλο βαθμό ήταν πλαστή. Ήδη από την πετρελαϊκή
κρίση του '74 είχε φανεί πως από εδώ και πέρα θα υπάρχουμε μέσα σε μια ρευστή συν-
θήκη, που συνεχώς θα πρέπει να βρίσκονται από μεριάς των αφεντικών καινούριες πηγές
κερδοφορίας, μέσω της αποσυσώρευσης κεφαλαίων κάτι στο οποίο εξυπηρετούν οι πό-
λεμοι-επεμβάσεις), της δημιουργίας καινούριων πηγών κερδοφορίας, της έντασης της
εκμετάλλευσης της φύσης, της συνεχούς μείωσης του κόστους εργασίας, κλπ. Σε μεγάλο
βαθμό όλα αυτά στηρίχθηκαν στη διόγκωση της κυκλοφορίας του πλαστικού χρήματος, της
λειτουργίας της χρηματοπιστωτικής σφαίρας, κάτι που ουσιαστικά δανείζει στο σήμερα
πόρους και χρήματα για επενδύσεις, χωρίς αυτό να έχει ένα ακριβές ισοζύγιο με όρους
αναλογίας. Ο καπιταλισμός χρειάζεται τη ζήτηση, την ένταση της εκμετάλλευσης, τη δη-
μιουργία της ανάγκης, τα δίκτυα, το ξεζούμισμα του πλανήτη. Χρειάζεται να αναιρεί και
να καταστρέφει ακόμη και τις ίδιες του τις υποδομές, ώστε να έχουμε επανεκκίνηση της
κυκλοφορίας αλλά και ένα νέο σημείο έντασης της εκμετάλλευσης. Για παράδειγμα η δη-
μιουργία ενός καινούριου εργασιακού δικαίου αντανακλά την ικανότητα να αναιρεθούν
πρότερα σημεία ισορροπίας, πρότεροι φραγμοί και να οδηγηθούμε σε καινούρια σημεία
εκμετάλλευσης. Η μείωση του βασικού μισθού, η μη ύπαρξη συλλογικής σύμβασης εργασίας
και η αναίρεση του πρότερου θεσμικού/νομικού περιβάλλοντος είναι ένα χαρακτηριστικό
παράδειγμα. Ιδιαίτερα όσον αφορά το δικαιοτικό πλαίσιο λειτουργίας, για παράδειγμα σε
μεγάλες επενδύσεις, στην υπογραφή διεθνών συμφωνιών, κλπ εφαρμόζονται οι λογικές
του fast track ή της νομοθέτησης με προεδρικά διατάγματα. Η καταστροφή του προηγού-
μενου πλαισίου (εν προκειμένω του δικαιοκού) συντελείται από τα ίδια τα αφεντικά προ-
σπερνώντας αγκυλώσεις/περιορισμούς του παρελθόντος.

Μέσα στο περιβάλλον της κρίσης Παρόν και μέλλον της ανάπτυξης

Ζούμε λοιπόν μέσα στην κρίση, αντιλαμβανόμενοι πως το ζήτημα έγκειται στο πως θα είναι διαχειρίσιμη και όχι ακριβώς στο “ξεπέρασμά της”, μιας και η ιστορία δεν έχει μια γραμμική δομή αλλά περισσότερο μια σπειροειδή. Με αυτή την έννοια, οι προηγούμενες κρίσεις, αλλά και οι προηγούμενες λύσεις δεν είναι σημεία που μπορούν να επαναληφθούν, αλλά η ύπαρξή τους έχει επικαθορίσει το τωρινό περιβάλλον, έχει δημιουργήσει ευκαιρίες και έχει αφήσει και προβλήματα. Δε θα επανέλθουμε σε μια συνθήκη κενσινιανισμού. Όπως και ακόμη, δεν υπάρχει πλέον το περιθώριο μη εφαρμογής (λόγω αντιστάσεων ή όπως αναφέρθηκε κοινωνικοπολιτικής κατάστασης σε κάθε κράτος) των νέων όρων εκμετάλλευσης. Το πέρασμα της κρίσης μέσα στην καρδιά του δυτικού κόσμου είναι ενδεικτικό της νέας κατάστασης. Αναδύονται νέες σφαίρας εκμετάλλευσης, συντελείται τόσο η υφαρπαγή πόρων μέχρι τώρα ανεκμετάλλευτων, η πολυπληθής χρήση άλλων και σίγουρα η κίνηση προς ένα μέλλον χωρίς όρια. Η συζήτηση για δημιουργία νέων οικονομικών ζωνών αντανακλά ακριβώς αυτό. Νέων τόπων, όπου η ύπαρξη ορίζεται από το όριο και μόνο της εκμετάλλευσης. Το άτομο εντός μια τέτοιας σφαίρας είναι απόλυτα διαχειρίσιμο, σε ένα μέρος όπου οι κανόνες τίθενται από το κεφάλαιο χωρίς καμία κρατική διαμεσολάβηση. Αυτό είναι και το νέο περιβάλλον της ανάπτυξης. Μιας ανάπτυξης που περνά πάνω από τη διάνοιξη νέων τρόπων και τόπων εκμετάλλευσης της φύσης, μέσα από την υποτίμηση της ζωής και της εργασίας. Η «καπιταλιστική περιφέρεια» βρίσκεται τόσο μακριά όσο η Κίνα αλλά και τόσο κοντά όσο τα στρώματα των χιλιάδων άστεγων της Αθήνας σε μια προεικόνιση του μέλλοντος όπου όποιος δεν χωρά, ή περισσεύει, βρίσκεται εκτός πλαισίου.

Η ρητορική για την κρίση ταυτίζεται με την θέση για την αναγκαιότητα ξεπεράσματος της : την κατασκευή της ανάπτυξης, συνθήκη που περιικλείει τη δημιουργία νέων ανταγωνιστικών περιβαλλόντων, θέσεων εργασίας, την αύξηση της απασχόλησης, την προώθηση ελκυστικών επενδυτικών συνθηκών, το ιστορικό καθήκον του εθνικού συμφέροντος. Ο καπιταλισμός επιτίθεται βίαια την ίδια ώρα που δημιουργεί στους από τα κάτω την ενοχή/ομολογία για τη φύση του προβλήματος και τη φύση του ξεπεράσματος του. Όποιος δεν είναι σε θέση να αντιληφθεί πως υπάρχει πρόβλημα, πως οι αλληλαγές είναι αναγκαίες, πως όλα γίνονται για το κοινό καλό, πως χωρίς ανάπτυξη θα καταστραφεί η κοινωνία, είναι εχθρός, πρέπει να συμμορφωθεί. Έχοντας μετακυλήσει την ευθύνη στις πλάτες μας, τα αφεντικά θέλουν να δεχτούμε την μεταφυσική διάσταση της αγοράς και των νόμων της, αντιλαμβανόμενοι πως ζωή εκτός καπιταλισμού δεν υπάρχει.

Από τη Χαλκιδική στη Val Susa και πιο πέρα, στους καιρούς της ανάπτυξης

Ερχόμενοι στα παραδείγματα των δύο αγώνων που πραγματεύεται το παρόν κείμενο, μπορούμε να διακρίνουμε το σύνολο των προαναφερθέντων. Κατ' αρχάς, η Ελλάδα είναι ένα τεράστιο πεδίο πειραματισμού του καινούριου περιβάλλοντος κρίσης. Η βίαιη αναίρεση των προηγούμενων όρων αναπαραγωγής του κεφαλαίου, η αναίρεση της κρατικής παρεμβατικότητας, η επαναδημιουργία του νομικού/δικαιικού πλαισίου, η εύρεση νέων πηγών κερδοφορίας (πώληση δημόσιας περιουσίας, ιδιωτικοποίηση υγείας-παιδείας), η ρητορική της ανάπτυξης, η περιθωριοποίηση τεράστιων κοινωνικών κομματιών, η επιβολή ενός νέου πλαισίου ελέγχου στις οικονομικές δραστηριότητες, η αναίρεση προηγούμενων «αναχωμάτων» σε θεσμικό επίπεδο, όλα είναι εδώ.

Η περίπτωση των μεταλλείων χρυσού στη Χαλκιδική αντανakλά την αναγκαιότητα του κεφαλαίου να εντείνει την εκμετάλλευση της φύσης. Ακόμη και σε αυτήν την περίπτωση, που το μεταλλείο δεν χαρακτηρίζεται ως πολύ πλούσιο, η ποσότητα χρυσού που θα εξορυχτεί είναι απαραίτητη. Η δημιουργία των μεταλλείων ανοίγει μια νέα πηγή κέρδους/ανάπτυξης που δεν υπήρχε μέχρι ώρας καθώς η πραγματοποίηση του έργου πέρα από την εξόρυξη χρυσού θα κινήσει και άλλες σφαίρες όπως την κατασκευαστική, με τη δημιουργία ενός μεγάλου διαμετακομιστικού λιμανιού εκεί που μέχρι τώρα δεν υπήρχε, την αγορά των μηχανημάτων, της ενέργειας του έργου, κλπ. Σταδιακά, η οικονομική ζωή του τόπου θα υπαχθεί ολοκληρωτικά στο κεφάλαιο, καθώς η μέχρι τώρα οικονομική δραστηριότητα στην περιοχή θα αναιρεθεί. Ο τόπος δίνεται στο κεφάλαιο για να μπορέσει να στεγάσει εκεί τις δραστηριότητες και τις υποδομές του. Αυτή η ουσιαστική μεταβίβαση περνά μέσα από το ρόλο του κράτους. Το κράτος λειτουργεί ως μια δεξαμενή μεταβίβασης των ζημιών των πολυεθνικών εταιριών, ως ο μηχανισμός δημιουργίας του νέου περιβάλλοντος νομιμότητας ώστε να μπορούν αν γίνουν απρόσκοπτα όλες οι εργασίες και τέλος ως η κατασταλτική μηχανή απέναντι στις αντιστάσεις των κατοίκων. Σε άλλα μεγάλα έργα, το κράτος έχει λειτουργήσει ακόμη και ως ο βασικός χρηματοδότης τους, παραχωρώντας μετά τον έλεγχο, την εκμετάλλευση και την κυριότητά τους στο κεφάλαιο. Η πραγματοποίηση τέτοιων έργων δεν μπορεί παρά να φέρει στο προσκήνιο τον ρόλο του κράτους : αυτόν της απόλυτης συνδρομής στα σχέδια των αφεντικών.

Πιο δίπλα, στην κοιλάδα της Val Susa στην βόρεια Ιταλία, τα τρένα TAV είναι μια τρομακτική αναβάθμιση του καπιταλιστικού δικτύου. Συγκεκριμένα το τρένο No Tan θα δημιουργηθούν για να μεταφέρονται εργαζόμενοι υψηλού προφίλ, μάντζερ, κλπ καθώς και εμπορεύματα από τον ευρωπαϊκό νότο στον βορρά, σαν ένα εσωτερικό δίκτυο του κεφαλαίου προορισμένο για ένα προηγμένο γεωγραφικό προγραμματισμό, που εξυπηρετεί την ελίτ του.

Σε ένα κόσμο που συνεχώς κινείται, με τη μεταφορά πληθυσμών, εργατών, εμπορευμάτων, η δημιουργία/επέκταση δικτύων μεταφοράς και επικοινωνίας είναι κομβικής σημασίας. Πέρα από τη σφαίρα της κατασκευής που ανακινείται με τέτοια έργα, τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, έχει σημασία να αναλογιστούμε την αναγκαιότητα της ύπαρξης αυτών των δικτύων σε μια παγκοσμιοποιημένη αγορά. Το ίδιο το πεδίο μεταφορών είναι βασικό κομμάτι της αναπαραγωγής μέσα στον καπιταλισμό. Η οργάνωση σε ένα νέο πλαίσιο, αυτό της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας, της διόγκωσης της άυλης σφαίρας θέτει την αναγκαιότητα οι εργάτες, το χρήμα και οι πληροφορίες να φτάνουν όλο και πιο γρήγορα στον προορισμό τους, συντελώντας μεγαλύτερο έργο σε μικρότερο χρόνο, συμπιέζοντας το κόστος παραγωγής, αυξάνοντας το κέρδος.

Πίσω από τη ρητορική της ανάπτυξης, της προόδου, της τεχνολογικής και επιστημονικής αναβάθμισης βρίσκεται η βίαιη υποτίμηση της ανθρώπινης ζωής. Τα παραδείγματα των δύο αγώνων το δείχνουν ξεκάθαρα, προεικονίζοντας το μέλλον μιας καπιταλιστικής ερήμου, ενός προηγμένου τεχνολογικά κόσμου, που θα μεταφέρει τα εμπορεύματά του με τραίνα υψηλής ταχύτητας μεταξύ των μητροπόλεων, θα διαλύει ολόκληρα βουνά και φυσικά περιβάλλοντα για να περάσουν από εκεί τα εμπορεύματά του και τα μηχανήματα εξόρυξης. Και αν κάποιος βρίσκει παραλογισμό μέσα σε όλο αυτό μπορούμε να απαντήσουμε πως ο καπιταλισμός δεν έχει κάποια καταγωγή σε ένα τελικό στάδιο ισορροπίας. Δε θα σταματήσει, με λίγα λόγια, την τελευταία στιγμή μπροστά σε έναν επαπειλούμενο όλεθρο. Η ύπαρξη στην ιστορία της ανθρωπότητας του ψυχρού πολέμου, η ανάπτυξη των γενετικών τροποποιήσεων της φύσης όπως πρόσφατες πυρηνικές καταστροφές στην Ιαπωνία, για να σταχυολογήσουμε κάποια παραδείγματα, σηματοδοτούν ακριβώς αυτό.

Βασικά χαρακτηριστικά των αγώνων

Ένα από τα πιο ενδιαφέροντα σημεία που θα θέλαμε να εστιάσουμε και να κοιτάξουμε διεπισδυτικότερα, σ' αυτήν την εκδήλωση είναι οι ίδιοι οι τοπικοί αγώνες. Σαφώς όχι με μια διάθεση να τους οριοθετήσουμε αυστηρά και να τους βάλουμε σε καλούπια. Αλλά να αντιληφθούμε και να ψηλαφίσουμε το κοινωνικό περιβάλλον που αναπτύσσονται, τις αιτίες γέννησής τους, τον τρόπο εξέλιξής τους, το πως οι ίδιοι οι αγωνιζόμενοι/ες τους νοηματοδοτούν –ποια περιεχόμενα θέτουν, τα οργανωτικά σχήματα που χρησιμοποιούν, τους προβληματισμούς που τους απασχολούν, τα ερωτήματα που τίθενται, μέσω του αγώνα, στις τοπικές κοινωνίες και τελικά τις απαντήσεις που αρθρώνονται. Μ' αυτόν τον τρόπο μπορούμε να εμπλουτίσουμε την ανάλυσή μας, έτσι σε ενεστώτα χρόνο να δυναμώσουμε την συνθήκη της αλληλεγγύης και την έκφραση αυτής σε σχέση με τους τωρινούς αγώνες. Αλλά και στο μέλλον να έχουμε αναπτύξει εκείνες τις στρατηγικές ώστε να έχουμε έναν πιο καίριο ρόλο σε επερχόμενες κινητοποιήσεις και τοπικές αντιστάσεις στους αναπτυξιακούς σχεδιασμούς της κυριαρχίας.

Παίρνουμε, λοιπόν, σαν παράδειγμα δύο συγκεκριμένους αγώνες, αυτών των κατοίκων της ΒΑ Χαλκιδικής ενάντια στα μεταλλεία χρυσού και του κινήματος Νο-Ταν στην Ιταλία, διακρίνοντας κοινά χαρακτηριστικά αλληλά και τις επιμέρους διαφορές τους, μπορούμε, μέσα από τις συζητήσεις, να βγάλουμε κάποια συμπεράσματα. Εμείς από την πλευρά μας, θέλοντας να συνεισφέρουμε σ' αυτόν τον κινηματικό διάλογο, μοιραζόμαστε κάποιες σκέψεις και πρωτόλειες σκέψεις.

- Ένα από τα κύρια ζητήματα που κινητοποιεί τους κατοίκους είναι ότι αυτά τα αναπτυξιακά έργα δεν αφορούν την κάλυψη των αναγκών της τοπικής κοινωνίας. Μιλάμε για επενδυτικά σχέδια μεγάλης κλίμακας που απαιτούν τεράστια κεφάλαια και εντάσσονται σε υπερεθνικούς σχεδιασμούς. Οι οποίοι έχουν εκπονηθεί βάσει των συμφερόντων του κεφαλαίου. Αυτά, λοιπόν, τα αναπτυξιακά έργα και οι καταστροφικές συνέπειες τους στο φυσικό περιβάλλον δεν μπορούν να εγγυηθούν πρακτικά τίποτα άλλο στους κατοίκους παρά την υποτίμηση του βιοτικού τους επιπέδου.

- Ο τρόπος με τον οποίο έχει δομηθεί, μέχρι τώρα, η ζωή των κατοίκων αλληλάζει δραστικά και καταστρέφεται πλήρως. Εδώ εννοούμε τους όρους διαβίωσης, τις οικονομικές δραστηριότητες, τις συνθήκες, δηλαδή όλο εκείνο το πλέγμα συμπεριφορών και δραστηριοτήτων που καθορίζουν την καθημερινότητα των ανθρώπων.

- Στα χωριά υπάρχει μια λογική συλλογικής ζωής, μια έννοια κοινότητας την οποία δεν συναντάμε στις σύγχρονες μητροπόλεις. Το ότι οι κάτοικοι ενός χωριού γνωρίζονται από τα πριν μεταξύ τους, είναι ένα αβανταδόρικο κοινωνικό χαλί για την ανάπτυξη του αγώνα. Όπως είδαμε και πρόσφατα στην Ιερισσό (αλλά και παλιότερα στην περιοχή της Χαλκιδικής) το χτύπημα της καμπάνας είναι ένα κάλεσμα για όλους τους κατοίκους, με την κοινότητα να επανασυγκροτείται μέσω του αγώνα για να υπερασπιστεί την ίδια της την ύπαρξη ως τέτοια, στο συγκεκριμένο παράδειγμα εναντίον της εισβολής των κατασταλτικών δυνάμεων.

- Επειδή οι περιβαλλοντολογικές επιπτώσεις των μεγάλων έργων (και στις δυο περιπτώσεις) αφορούν μεγάλες περιοχές (με αρκετά χωριά και κοινότητες να πλήττονται απ'αυτές) με την πολιτική τους σημασία να είναι υπερτοπική, ο αγώνας ξεπερνάει τα "σύνορα" κάθε χωριού ή τόπου. Έτσι αγωνιστές και αγωνίστριες, από διαφορετικές κοινότητες με διαφορετικά βιώματα συμπράττουν μέσα στο πλαίσιο του αγώνα. Οι σχέσεις που δημιουργούνται και συνάπτονται εντός της μάχης για τον ίδιο σκοπό ξεπερνούν τα τετριμμένα. Αυτό είναι και για μας η "νίκη" κάθε κοινωνικού αγώνα, η γνωριμία, η ανάπτυξη της συντροφικότητας, η επικοινωνία των σκεπτικών και των πρακτικών, η αναγνώριση των σημείων διαφωνίας αλλά και η ενότητα των κοινών συμφωνιών.

- Η ίδια η φύση των αναπτυξιακών έργων (και στις δύο περιπτώσεις) δεν αφήνει πολλή περιθώρια σε σχέση την φύση του αγώνα, το ερώτημα που μετουσιώνει την οριακή του κατάσταση είναι: θα γίνει ή δεν θα γίνει, δεν υπάρχουν ενδιάμεσες θέσεις.

Πάνω σ' αυτό το ερώτημα θα αρθρωθούν οι κοινωνικές απαντήσεις. Ή θα είσαι θετικό προσκείμενος/η σ' αυτό ή αρνητικά. Έτσι οδηγούμαστε και σε μία πολωμένη κοινωνική κατάσταση λόγω του ίδιου του αγώνα.

- Η άρνηση του έργου, η υπεράσπιση του φυσικού και ανθρώπινου περιβάλλοντος είναι εκείνα τα σημεία που συγκλίνουν όλοι/ες οι συμμετοχοί στον αγώνα. Έτσι με βάση την άρνηση του έργου συσπειρώνεται κόσμος με διαφορετικές ταυτότητες, αφετηρίες και διαφορετική νοηματοδότηση του αγώνα. Αυτή η ποικιλία και η πολυτασικότητα των δρώντων υποκειμένων καθρεφτίζεται και στην πολυμορφία των δράσεων.

- Πάνω στο σημείο άρνησης του έργου και παρεμπόδισης των εργασιών πραγματοποιούνται ένα πλήθος δράσεων. Με αυτές να αφορούν κινήσεις προπαγάνδας και αντιπληροφόρησης (διαδηλώσεις, εκδηλώσεις, κλπ). άμεσες δράσης ενάντια στις εργασίες (δημιουργία χώρων επίβληψης αυτών, σαμποτάζ εγκαταστάσεων κλπ), αλληλ και κινήσεις θεσμικού χαρακτήρα (ψηφίσματα σε θεσμικούς φορείς, νομικές προσφυγές κλπ). Σε σχέση με την τελευταία λογική δράσεων, εμείς θα θέλαμε να τονίσουμε, ότι αυτές μπορούν να μπλοκάρουν τις εργασίες λόγω του φόβου για πολιτικό κόστος και των ενδοεξουσιαστικών ανταγωνισμών. Αλλά όσο πιο κρίσιμο γίνεται το έργο για το καθεστώς τόσο αυτά τα θεσμικά μπλοκαρίσματα παρακάμπτονται. Έτσι κι αλλιώς οι νόμοι είναι λάστιχο στα χέρια της εξουσίας.

- Όσο αφορά των αγώνα ενάντια στα μεταλλεία χρυσού στην Χαλκιδική οι αγωνιζόμενοι κάτοικοι συμμετέχουν σε επιτροπές του κάθε χωριού, μαζί με συλλογιστές και άλλους φορείς. Αυτές οι επιτροπές λειτουργούν βάσει της συνέλευσης που έχει αμεσοδημοκρατικά χαρακτηριστικά. Οι δράσεις τους είτε είναι αυτόνομες είτε προκύπτουν από συντονισμό των επιτροπών κάθε χωριού.

Η έκφραση της αλληλεγγύης σε παρόμοιους αγώνες είναι χαρακτηριστικό και στις δύο περιπτώσεις που εξετάζουμε. Η περίπτωση του αγώνα των κατοίκων της Κερατέας είναι χαρακτηριστική περίπτωση, με την αλληλεγγύη σ' αυτόν να εκφράζεται και στην Χαλκιδική και στην Ιταλία.

η καταστολή

Η καταστολή που δέχτηκαν και δέχονται οι δύο αγώνες αναδεικνύει και τη σημασία των ίδιων των έργων για το κεφάλαιο. Ουσιαστικά, στην παρούσα φάση μπορούμε να πούμε ότι υπάρχει μονάχα το κομμάτι της ρήξης, με την έννοια πως είτε θα ολοκληρωθούν τα έργα ή θα σταματήσουν. Και στα δύο μέρη, έχει με ένα άτυπο τρόπο θα πλέγαμε (άλλοτε και τυπικό ασφαλώς) κηρυχτεί ένα καθεστώς εκτάκτου ανάγκης, στρατιωτικού νόμου. Οι δυνάμεις καταστολής και ελέγχου είναι πανταχού παρούσες, δημιουργώντας μια καθημερινότητα γεμάτη από προκλήσεις, προσβολές, επιθέσεις, μια καθημερινότητα που το να πας

στην εργασία σου, στα χωράφια ή μια βόλτα σημαίνει ασφαλίτες, μπλόκα, περιπολικά, κλούβες. Ακόμη, σημαίνει εισβολές σε σπίτια, κλήσεις αγωνιστών σε αστυνομικά τμήματα (όπως μετά τον εμπρησμό των μηχανημάτων στις Σκουριές). Η βίαιη επίθεση στις πορείες διαμαρτυρίας και αλληλεγγύης και στις δύο χώρες, οι τραυματισμοί, συλλήψεις, προφυλάξεις (για την Ιταλία) αγωνιστών βρίσκονται πλέον στην αιχμή του δόρατος της κρατικής στρατηγικής. Βαδίζουμε πάνω σε ένα σκηνικό ολομέτωπης αναμέτρησης. Και δεδομένα, οι τρόποι που το κράτος μετέρχεται, πέρα από το κομμάτι της καταστολής, περιλαμβάνουν και άλλες τακτικές, στο ρόλο των οποίων θα σταθούμε για λίγο.

Και στις δύο περιπτώσεις, σε επίπεδο ιδεολογικής και μιντιακής επίθεσης, αλλά και εντός των κινημάτων προσπαθήθηκε και προσπαθείται να παραχθεί ο διαχωρισμός μεταξύ των αγωνιζόμενων, στη βάση των μέσων που επιλέγουν. Ο κλασσικός διαχωρισμός των βίαιων - μη βίαιων, καλών και κακών αντιστεκόμενων, με τον ανάλογο λόγο και εικόνα έρχεται να παίξει ένα συμπληρωματικό ρόλο, αυτόν του διαίρει και βασίλευε. Όντας σε οριακό σημείο όσον αφορά την ολοκλήρωση των έργων, κράτος και κεφάλαιο προσπαθούν να διαρρήξουν τη ριζοσπαστικότητα του κινήματος, τις συνειδήσεις που πλάθονται και ουσιαστικά να χτίσουν ένα κοινωνικό ανάχωμα, από κατοίκους κατά κύριο λόγο που είτε θα διαμαρτύρονται εντός απόλυτα ελέγχιμων πλαισίων είτε θα προχωρούν ένα βήμα πιο πέρα, υποστηρίζοντας τα έργα. Εδώ, οφείλουμε να σταθούμε ως ένα ακόμη βασικό σημείο της κυριαρχικής τακτικής.

Στον αγώνα των κατοίκων στη Β.Α. Χαλκιδική, υπάρχει ένας σύμμαχος στο πλευρό των αφεντικών. Οι μετακλητοί διαμαρτύρονται για τις δουλειές τους, τραμπουκίζουν κατοίκους που εναντιώνονται, κάνουν ντου σε σπίτια, λειτούργουν ως εφεδρεία των μπάτσων. Πρόκειται για κομμάτια των από κάτω, τα οποία το παλιό τραγουδάκι “για ένα κομμάτι ψωμί δε φτάνει μόνο η δουλειά”, το κατάλαβαν μάλλον με μια διαφορετική έννοια. Έχοντας τσαλαπατήσει κάθε κομμάτι αξιοπρέπειας, οι μετακλητοί εμφανίζονται σαν το καταπιεσμένο από τον αγώνα κομμάτι, το οποίο μπροστά στο φάσμα της ανεργίας και της ανασφάλειας συγκροτείται ως αντιδραστικό κοινωνικό κομμάτι. Δεν πρόκειται για κάποιους μισθοφόρους, μα για ντόπιους που ξεπουλάνε τον τόπο και τη συνειδήσή τους, τις μνήμες και τους διπλανούς τους για να έχουν μια δουλειά. Και έχοντας βουλιάξει μέσα στη μεταφυσική της κρίσης, ξεχνούν ή παραβλέπουν και το προφανές, πως είναι μέρος των από κάτω και μάλιστα σε μια εργασιακή θέση με τρομακτικές συνέπειες για την υγεία τους. Πως το κεφάλαιο δε θα τους χειριστεί απαραίτητα προνομιακά, επειδή σκώνουν την καρμίνη στο συγχωριανό τους για ένα κακοπληρωμένο και επικίνδυνο επάγγελμα. Κάπου ανάμεσα στην ευημερία που θα φέρει το έργο και στο πατροπαράδοτο δικαίωμα στην εργασία, οι εργαζόμενοι στα μεταλλεία ξέχασαν πως η ιστορία της πνευμονοκονίωσης και του καρκίνου στην περιοχή τους κρατάει από παλιά, από την εποχή των μεταλλείων του Μποδοσάκη εκεί όπου αντιστάθηκαν οι παππούδες τους.

Στο σεληνιακό τοπίο που θα δημιουργηθεί με την κατασκευή των μεταλλείων, ένα σκηνικό κομμένο και ραμμένο από το μέλλον της καπιταλιστικής ανάπτυξης, της καπιταλιστικής ερήμου, κομμάτια όπως οι εργαζόμενοι στα μεταλλεία θα είναι οι άβουλοι σκλάβοι που επέλεξαν από το να κρατήσουν την αξιοπρέπειά τους να δεχθούν κάθε όριο υποτίμησης της ζωής και της εργασίας όλων μας, να στρέψουν το χέρι τους απέναντι στους υπόλοιπους καταπιεσμένους, παίρνοντας θέση δίπλα στα αφεντικά.

η αλληλεγγύη

Από τη Val' Susa ως τη Χαλκιδική οι τοπικοί αγώνες που διεξάγονται είναι ύψιστης σημασίας. Οι κάτοικοι αντιστέκονται για τη σωτηρία του τόπου τους και των χωριών τους και αυτό γιατί μετά τα έργα και στις δύο περιπτώσεις, ολόκληρες περιοχές θα ισοπεδωθούν, χωριά θα ερημώσουν, οι κάτοικοι θα χάσουν τις μέχρι τώρα οικονομικές δραστηριότητες και η ζωή τους θα υποβαθμιστεί πλήρως. Αντιστέκονται στη λεηλασία του φυσικού περιβάλλοντος που μέχρι τώρα πλησιάζει την καθημερινή τους ζωή. Γιατί όντας κάτοικοι μη αστικών κέντρων, το φυσικό περιβάλλον είναι αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής τους. Είναι συνθήκη απαραίτητη κι αναγκαία για την επιβίωση τους και όχι ένα ευχάριστο διάλειμμα που θα κάνουν το σαββατοκύριακο για να αναπνεύσουν καθαρό αέρα. Σε ένα ακόμα όμως επίπεδο, στην παρούσα οικονομική συνθήκη που οι επενδύσεις και τα μεγάλης κλίμακας αναπτυξιακά έργα παρουσιάζονται ως το αντίδοτο στην κρίση, αυτοί οι άνθρωποι εναντιώνονται στους σχεδιασμούς του κεφαλαίου που με την υποστήριξη του εκάστοτε κράτους στοχεύει στην όλο και μεγαλύτερη κερδοφορία του. Μια κερδοφορία που δομείται, όπως πάντα άλλωστε, στις πλάτες των από κάτω.

Παράλληλα η πολυετής ύπαρξη και άρθρωση αυτών των αντιστάσεων δημιουργεί στους ίδιους τους κατοίκους πολύ σημαντικές παρακαταθήκες αγώνα. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι η ίδια η εξέλιξη του αγώνα, οι αντιφάσεις του και το ξεπέρασμά τους, όπου αυτό πραγματώνεται, βρίσκεται σε διαλεκτική σχέση με τις συνειδήσεις των ίδιων των υποκειμένων. Αν για παράδειγμα, τη δεκαετία του '90 οι κάτοικοι των χωριών της Χαλκιδικής προσέφευγαν στον διαμεσολαβητικό μηχανισμό του ΣΤΕ για να βρουν έστω μια προσωρινή διακαίωση των κινητοποιήσεών τους, τώρα μιάμιση δεκαετία αργότερα, όπου το συμβούλιο έχει πάρει θέση υπέρ του έργου, φαίνεται αυτή ακριβώς η λογική της διαμεσολάβησης να ξεπερνιέται γιατί δεν είναι (και δεν θα μπορούσε να είναι) αποτελεσματική ως προς τη στοχοθεσία του αγώνα. Πέραν τούτου, ένα ακόμα σημείο που αξίζει να σημειωθεί είναι ότι ο αγώνας και η αντίσταση των κατοίκων αυτών των περιοχών δεν είναι μια αποσπασματική διαδικασία, ασυνεχής μέσα στο χρόνο αλλά διαρκής και καθημερινός. Μέσα στα χρόνια ο αγώνας τους έχει γίνει αναπόσπαστο στοιχείο της καθημερινότητάς τους, έχει γίνει κομμάτι

τούρα και στάση ζωής. Από την περιφρούρηση για να μην περάσουν τα οχήματα της εταιρίας ως τις συνελεύσεις, τις εκδηλώσεις και τις γιορτές της πρωτομαγιάς στο φυλάκιο ή τις πολυώρες συγκρούσεις με τις μονάδες της καταστολής στο δάσος (παραδείγματα απ' τη Χαλκιδική) οι κάτοικοι είναι εκεί, έτοιμοι κάθε στιγμή να υπερασπιστούν το τόπο τους και το μέλλον τους.

Σε ένα τέτοιο πολυεπίπεδο αγώνα δε μπορούμε παρά να διατρανώσουμε την αλληλεγγύη μας. Εκείνη την αλληλεγγύη που δεν εξαντλείται στο πεδίο των διακηρύξεων αλλά προσπαθώντας να πραγματοποιηθεί σαν σχέση στο υλικό πεδίο, επιχειρεί την άμεση επαφή με τα υποκείμενα του αγώνα. Πέρα από τις δράσεις αντιπληροφόρησης εκ του μακρόθεν είναι πολύ σημαντικό για εμάς να δοθεί η ευκαιρία στους ίδιους τους αγωνιζόμενους να μοιραστούν τις εμπειρίες και τα βιώματα, τις απόψεις και τους προβληματισμούς τους έτσι ώστε να σπάσουμε το φράγμα της απόστασης και να ενδυναμώσουμε τον ίδιο τον αγώνα. Ως αναρχικοί-ες έχουμε την πάγια θέση και στρατηγική επιδίωξη που αφορά τη σύνδεση, κυκλοφορία και αλληλεπίδραση των επιμέρους αγώνων. Η συνάντηση ανθρώπων που απαρτίζουν διαφορετικές κοινότητες αντιστεκόμενων, από τελείως διαφορετικούς τόπους, αποτελεί ταυτόχρονα και το μέσο για να βρεθούν τα κοινά χαρακτηριστικά που μοιράζονται αυτοί οι αγώνες, να σταχυοποιηθούν οι αντιφάσεις πάνω στις οποίες προσκρούουν, έτσι ώστε να ξεπεραστούν. Σε τελική ανάλυση είναι ένας τρόπος, έτσι ώστε να νοηματοδοτηθούν αυτές οι αντιστάσεις ως κομμάτι του συνολικού αγώνα για την ατομική και κοινωνική απελευθέρωση. Ας αποτελέσουν οι εκδηλώσεις αυτού του διημέρου ένα (έστω και μικρό) βήμα προς αυτή τη κατεύθυνση.

Κλείνοντας δανειζόμαστε κάποια σημεία του κειμένου «Στους αποδογνέτες της ανάπτυξης»:

«Οικονομική ανάπτυξη σε όλες τις γλώσσες σημαίνει άγριος καπιταλισμός. Είναι πλήρως η βιώσιμη ανάπτυξη (...) χωρίς την ανασύσταση του κοινωνικού ιστού και τη συγκρότηση ενός νέου κοινωνικού φαντασιακού.(...) Είναι ευκαιρία το θέμα να μπει συνολικά. Μόνο η δράση μας, η δραστηριοποίηση μας, το ενδιαφέρον μας μπορεί να επιφέρει μια κάποια αλλαγή. (...). Αυτό που νοσεί είναι το συγκεκριμένο πολιτικό – πελατειακό σύστημα μέσα στο οποίο βρισκόμαστε όλοι μας. Η αδράνιά μας, η απάθειά μας μπορεί να είναι τελικά συνενοχή» (βλ. πρωτοβουλία ενάντια στις βλαπτικότητες)

